TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2006. gada 28. septembrī *

Apvienotās lietas C-129/05 un C-130/05

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2005. gada 17. martā un Tiesā reģistrēti 2005. gada 21. martā, tiesvedībās

NV Raverco (C-129/05),

Coxon & Chatterton Ltd (C-130/05)

pret

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši R. Šintgens [*R. Schintgen*], P. Kūris [*P. Kūris*], J. Klučka [*J. Klučka*] (referents) un L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*],

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

ģenerāladvokāts M. Pojarešs Maduru [*M. Poiares Maduro*],
sekretāre M. Fereira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada 9. martā,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Coxon & Chatterton Ltd* vārdā — A. Brākmans [*A. Braakman*], *advocaat*,

— Nīderlandes valdības vārdā — H. H. Sevenstere [*H. G. Sevenster*] un M. de Hrāfe [*M. de Grave*], pārstāvji,

— Grieķijas valdības vārdā — S. Haritaki [*S. Charitaki*] un E. Svolopulu [*E. Svolopoulou*], pārstāves,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — A. Bordess [*A. Bordes*] un M. van Hēzika [*M. van Heezik*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 30. maijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā interpretēt noteikumus Padomes 1997. gada 18. decembra Direktīvā 97/78/EK, ar ko nosaka principus, kuri

reglamentē veterināro pārbaužu organizēšanu attiecībā uz produktiem, ko ieved Kopienā no trešām valstīm (OV 1998, L 24, 9. lpp.; turpmāk tekstā — "Direktīva"), lasot tos kopā ar noteikumiem Padomes 1990. gada 26. jūnija Regulā (EEK) Nr. 2377/90, ar ko nosaka Kopienas procedūru veterināro zāļu maksimāli pieļaujamo atlieku daudzumu noteikšanai dzīvnieku izcelsmes produktos (OV L 224, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Regula").

2 Šie lūgumi tika izteikti šādās prāvās: no vienas puses, *NV Raverco* (turpmāk tekstā — "*Raverco*") un, no otras puses, *Coxon & Chatterton Ltd* (turpmāk tekstā — "*Coxon*") pret *Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit* (zemkopības, vides un pārtikas kvalitātes ministrs) par šī ministra lēmumiem, ar kuriem kā nepamatotas noraidītas *Raverco* un *Coxon* sūdzības par 2002. gada 1. un 22. marta lēmumiem, ar kuriem izdots rīkojums iznīcināt gaļas partijas no Ķīnas, kuru ievešana tika aizliegta.

Atbilstošās tiesību normas

Direktīva

3 Direktīvas 1., 2., 17. un 22. pants noteic:

"1. pants

Dalībvalstis saskaņā ar šo direktīvu veic veterinārās pārbaudes produktiem no trešām valstīm, kas ievesti kādā no I pielikumā uzskaitītajām teritorijām.

2. pants

[..]

2. Turklāt:

[..]

j) "ievešanas nosacījumi" ir Kopienu tiesību aktos noteiktās veterinārās prasības attiecībā uz ievedamajiem produktiem;

[..]

17. pants

[..]

2. Ja kompetentā iestāde šajā direktīvā minētajās pārbaudēs konstatē, ka produkts neatbilst ievešanas nosacījumiem vai ja šādās pārbaudēs konstatē pārkāpumu, tad kompetentā iestāde, apspriežoties ar atbildīgo par kravu vai viņa pārstāvi, lemj par to, lai:

a) ne vēlāk kā 60 dienās produktu pārsūtītu ārpus I pielikumā uzskaitītajām teritorijām no tā paša galamērķa robežkontroles punkta, par kuru pastāv

vienošanās ar atbildīgo par kravu, izmantojot tos pašus transportlīdzekļus, ja to neliedz veterinārās pārbaudes rezultāti un veselības aizsardzības prasības.

[..]

b) vai arī, ja nav iespējama pārsūtīšana vai ir beidzies a) apakšpunktā minētais 60 dienu termiņš, vai ja atbildīgais par kravu nekavējoties piekrīt, — lai produktus iznīcinātu robežkontroles punktam tuvākajās šim nolūkam paredzētajās iekārtās saskaņā ar Padomes 1990. gada 27. novembra Direktīvu 90/667/EEK, ar ko paredz veterinārus noteikumus par dzīvnieku atkritumu iznīcināšanu un pārstrādi, to laišanu tirgū un par patogēnu novēršanu dzīvnieku vai zivju izcelsmes barībā.

Kompetentās iestādes līdz šajā punktā minēto produktu pārsūtīšanai vai izbrāķēšanas cēloņu apstiprināšanai minētos produktus uzglabā kompetentās iestādes uzraudzībā uz tās personas rēķina, kas atbild par kravu.

[..]

22. pants

[..]

2. Ja kāda no šajā direktīvā paredzētajām pārbaudēm rāda, ka produktu sūtījums varētu radīt draudus dzīvnieku vai iedzīvotāju veselībai, kompetentā veterinārā iestāde nekavējoties veic šādus pasākumus:

— tā konfiscē un iznīcina attiecīgo sūtījumu,

— tā nekavējoties saskaņā ar Lēmumu 92/438/EEK informē pārējos robežkontroles punktus un Komisiju par iegūtajiem datiem un par produktu izcelsmi.

[..]"

Regula

4 Regulas 5. pants paredz:

"Ja izrādās, ka maksimāli pieļaujamo atlieku daudzumu veterinārajās zālēs lietotai farmakoloģiski aktīvai vielai nevar noteikt, jo attiecīgo vielu atliekas dzīvnieku izcelsmes produktos jebkādā koncentrācijā apdraud patērētāja veselību, šo vielu iekļauj IV pielikuma sarakstā, kurš jāpieņem saskaņā ar 8. pantā noteikto procedūru. Izņemot 9. pantā paredzētos gadījumus, jebkādi grozījumi IV pielikumā jāpieņem saskaņā ar to pašu procedūru.

IV pielikumā uzskaitīto vielu lietošana produktīvajiem dzīvniekiem visā Kopienā ir aizliegta."

5 Regulas IV pielikumā *inter alia* kā farmakoloģiski aktīvās vielas minēti furazolidons un hloramfenikols.

Pamata prāvas un prejudiciālie jautājumi

6 2002. gada februārī un martā *Raverco* un *Coxon* deklarēja importam Eiropas Savienībā saldētas pīles krūtiņas un truša gaļas sūtījumus no Ķīnas. Šiem sūtījumiem bija pievienoti veterinārie un importa sertifikāti, ko to nosūtīšanai izsniedza Ķīnas iestādes.

7 Saskaņā ar Direktīvā paredzētajām pārbaudēm no šiem sūtījumiem tika paņemti un izanalizēti paraugi. Pīles krūtiņas sūtījumos tika atrastas hloramfenikola [1,4 ppb (daļa uz miljardu)] un furazolidona (49 ppb) atliekas, bet truša gaļas sūtījumos tika atrastas furazolidona (2,7 ppb) atliekas.

8 Pamatojoties uz šo analīžu rezultātiem, *Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees* (Lopu un gaļas kontroles valsts dienests, turpmāk tekstā — *"RVV"*) oficiālais veterinārais inspektors ar 2002. gada 1. un 22. marta lēmumiem aizliedza šo sūtījumu importu un izdeva rīkojumu tos iznīcināt.

9 2002. gada 18. martā un 26. aprīlī *Raverco* un *Coxon* iesniedza sūdzības par šiem lēmumiem atbildētājam pamata prāvā, norādot, ka šie sūtījumi bija jānosūta atpakaļ uz Ķīnu, nevis jāiznīcina, jo:

— iespējamā nosūtīšana atpakaļ uz Ķīnu nekādā veidā neapdraudēja cilvēku vai dzīvnieku veselības aizsardzību Nīderlandē;

— Direktīvas mērķis nav aizsargāt patērētājus ārpus Eiropas Savienības;

— Regulas 5. panta piemērošana nav nepārprotama un nulles tolerances slieksnis nav piemērojams furazolidonam vai hloramfenikolam;

— līdz 2002. gada 30. martam tika pieņemti vairāki lēmumi nosūtīt atpakaļ tādas gaļas sūtījumus, kura saturēja noteiktu šo vielu daudzumu.

10 Ar 2003. gada 16. un 22. maija lēmumiem atbildētājs pamata prāvā *Raverco* un *Coxon* sūdzības noraidīja kā nepamatotas, it īpaši tāpēc, ka:

— produktu, kas var apdraudēt cilvēku un dzīvnieku veselību, tūlītēja konfiskācija un iznīcināšana ir veicama saskaņā ar Direktīvas 22. panta 2. punktu un to nosūtīšana atpakaļ līdz ar to nav iespējama;

— saskaņā ar Regulas IV pielikuma 5. pantu furazolidonam un hloramfenikolam ir piemērojams nulles tolerances slieksnis.

11 Prasītāji pamata prāvā iesniedza prasības par šiem lēmumiem iesniedzējtiesā. Uzskatot, ka abu prāvu atrisinājums ir atkarīgs no Kopienu tiesību normu interpretācijas, *College van Beroep voor het bedrijfsleven* [Apelācijas tiesa tirdzniecības un rūpniecības jautājumos] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai abās prāvās šādus četrus vienādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas [..] 17. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka iebildums nosūtīt atpakaļ sūtījumu, kas neatbilst importa nosacījumiem, ir jāpamato ar Kopienas importa nosacījumu vai tādu nosacījumu neievērošanu, kas tiek piemēroti galamērķī, par ko ir vienošanās ar personu, kas atbild par kravu, un kas atrodas ārpus Direktīvas [..] I pielikumā minētajām teritorijām?

2) Vai Direktīvas [..] 17. panta 2. punkta a) apakšpunkts, lasot to kopā ar šīs direktīvas 22. panta 2. punktu un Regulas [..] 5. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka visos gadījumos, kad jebkura no Direktīvā [..] noteiktajām pārbaudēm norāda, ka produktu sūtījums var apdraudēt cilvēku vai dzīvnieku veselību, šis noteikums obligāti pieprasa dzīvnieku produktu sūtījumu iznīcināšanu?

3) Vai Direktīvas [..] 22. pants kopā ar Regulas [..] 5. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka pats fakts, ka Regulas [..] [IV] pielikumā norādītas vielas atliekas ir atrastas sūtījumā, nozīmē, ka attiecīgais sūtījums apdraud cilvēku vai dzīvnieku veselību un tāpēc nosūtīšana atpakaļ ir aizliedzama?

4) Ja atbilde uz otro jautājumu ir noraidoša, vai Direktīvas [..] 17. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas aizsargā arī to trešo valstu intereses, uz kurām sūtījums tiks nosūtīts atpakaļ, pat ja šī aizsardzība nav saistīta ar kādām Eiropas Savienības dalībvalstīs esošām interesēm?"

12 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2005. gada 25. aprīļa rīkojumu lietas C-129/05 un C-130/05 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī sprieduma taisīšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

13 Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai saskaņā ar Direktīvas 17. panta 2. punkta a) apakšpunktu iebildums nosūtīt atpakaļ sūtījumu, kas neatbilst importa nosacījumiem, ir pamatots ar Kopienas nosacījumu vai tādu nosacījumu neievērošanu, kas tiek piemēroti trešā valstī, uz kuru sūtījums var tikt nosūtīts atpakaļ.

14 Šajā sakarā ir jāatzīmē — gan no Direktīvas 17. panta 2. punkta formulējuma, gan no tās mērķa izriet, ka produkta nosūtīšanas atpakaļ šķēršļus rada Kopienas nosacījumu neievērošana.

15 Saskaņā ar šo tiesību normu — ja Direktīvā noteiktās pārbaudes kompetentajai iestādei atklāj, ka produkts neatbilst importa nosacījumiem, tā nosūtīšanu atpakaļ var aizliegt, ievērojot zināmus nosacījumus, jo Direktīvas 2. panta 2. punkts precizē, ka importa nosacījumi atbilst veterinārajām prasībām, kuras ir piemērojamas importējamiem produktiem un noteiktas Kopienu tiesiskajā regulējumā.

16 Turklāt, kā savu secinājumu 22. punktā norāda ģenerāladvokāts, Direktīva paredz veterināro pārbaužu sistēmu, lai konstatētu, vai produkti atbilst Kopienas importa nosacījumiem. Tas, ka šīs pārbaudes ir balstītas vienīgi uz Kopienu tiesisko regulējumu, nepārprotami izriet arī no Direktīvas 8. panta 2. un 4. punkta, 10. panta 2. punkta a) un f) apakšpunkta, kā arī 12. panta 2.–6. punkta formulējuma.

17 Ņemot vērā šos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir sniedzama šāda atbilde: Direktīvas 17. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka iebildums nosūtīt atpakaļ sūtījumu, kas neatbilst importa nosacījumiem, ir jāpamato ar Kopienas nosacījumu neievērošanu.

Par otro un trešo jautājumu

18 Uzdodot otro un trešo jautājumu, kas izskatāmi kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai saskaņā ar Regulas 5. pantu aizliegtu vielu klātbūtne produktu sūtījumā, kas konstatēta atbilstoši Direktīvai veiktas veterinārās pārbaudes laikā, pēc definīcijas apdraud cilvēku vai dzīvnieku veselību, līdz ar ko šis sūtījums ir obligāti jāiznīcina saskaņā ar Direktīvas 17. panta 2. punktu un 22. panta 2. punktu.

19 Šajā sakarā vispirms jānorāda, ka no paša Regulas 5. panta formulējuma izriet, ka, pirmkārt, Regulas IV pielikumā minēto vielu atlieku klātbūtne dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktos neatkarīgi no pieļaujamā atlieku daudzuma rada risku patērētāju veselībai un ka, otrkārt, šo vielu bīstamības dēļ to lietošana produktīvajiem dzīvniekiem visā Kopienā ir aizliegta, neatstājot dalībvalstīm nekādu rīcības brīvību.

20 Hloramfenikols un furazolidons, kas veterināro pārbaužu laikā atrasti gaļas sūtījumos, par ko ir strīds pamata prāvās, ir minēti Regulas IV pielikumā kā farmakoloģiski aktīvās vielas, attiecībā uz kurām nevar noteikt nekādu pieļaujamo [atlieku] daudzumu. Tādējādi hloramfenikolu un furazolidonu saturošas gaļas sūtījums ir pilnīgi noteikti jāuzskata par risku patērētāju veselībai un par aizliegtu Regulas 5. panta izpratnē.

21 Runājot par šīs vielas saturošas gaļas sūtījumu iespējamas iznīcināšanas jautājumu Direktīvas 17. panta 2. punkta un 22. panta 2. punkta aspektā, ir jāatzīst, ka pirmā no šīm tiesību normām vairs nav piemērojama, tiklīdz tiek konstatēts, ka produktu sūtījums var apdraudēt dzīvnieku vai cilvēku veselību Direktīvas 22. panta 2. punkta izpratnē.

22 Kā savu secinājumu 29. un 30. punktā norāda ģenerāladvokāts, Direktīvas 17. panta 2. punkts ir vispārpiemērojama norma tādējādi, ka tā attiecas uz visiem gadījumiem, kuros robežkontroles punktos veicamajās pārbaudēs tiek atklāts vai nu, ka produkts neatbilst importa nosacījumiem, vai arī noteikumu pārkāpums, pat ja tas ir tikai administratīvs. Savukārt Direktīvas 22. panta 2. punktam ir daudz ierobežotāka piemērojamība, jo to piemēro vienīgi tad, ja pārbaudēs tiek atklāts, ka produktu sūtījums var apdraudēt cilvēku vai dzīvnieku veselību.

23 Turklāt, kaut arī Direktīvas 17. panta 2. punkts paredz vispārēju vērtējumu, lai noteiktu, vai pastāv/nepastāv šķēršļi Kopienu tiesiskajam regulējumam neatbilstoša sūtījuma nosūtīšanai atpakaļ, pats Direktīvas 22. panta formulējums neatstāj nekādu rīcības brīvību attiecībā uz iespēju nosūtīt sūtījumu atpakaļ, jo ticis konstatēts, ka šis

sūtījums var apdraudēt dzīvnieku vai cilvēku veselību. Šādā gadījumā 22. pants paredz obligātu attiecīgā sūtījuma konfiskāciju un iznīcināšanu.

24 Tā kā tādi gaļas sūtījumi kā strīda priekšmets pamata prāvās rada risku cilvēku veselībai, jo tie satur saskaņā ar Regulas 5. pantu aizliegtas vielas, ir piemērojams vienīgi Direktīvas 22. panta 2. punkts.

25 Šādos apstākļos šī norma uzliek kompetentajām iestādēm pienākumu konfiscēt un iznīcināt minētos sūtījumus.

26 Šo interpretāciju neapgāž *Coxon* arguments, ka Direktīvas 22. panta 2. punkts vairs nav piemērojams, pamatojoties uz to, ka nosūtīšanas atpakaļ dēļ produkti, kas neatbilst Kopienas importa nosacījumiem, vairs neapdraud cilvēku vai dzīvnieku veselību Kopienā.

27 Šāds arguments ir pretrunā ar Direktīvas 22. panta 2. punkta formulējumu un tās mērķi — paredzēt stingru tiesisko regulējumu sabiedrības un dzīvnieku veselības aizsardzībai, kā arī novērst krāpniecisku rīcību un pārkāpumus — kas izriet *inter alia* no tās preambulas devītā, desmitā, trīspadsmitā un četrpadsmitā apsvēruma.

28 Direktīvas 22. panta 2. punkta interpretācija, kas ļauj nosūtīt atpakaļ saskaņā ar Regulas 5. pantu aizliegtas vielas saturošus produktus, neapšaubāmi varētu palielināt krāpnieciskas, atkārtotas ievešanas Kopienā risku, jo importētājs būtu šķietami drošs, ka tā produkti netiks iznīcināti un ka tam būs jāsedz tikai iespējamās atpakaļnosūtīšanas izmaksas.

29 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro un trešo jautājumu sniedzama šāda atbilde: Direktīvas 22. panta 2. punkts, lasot to kopā ar Regulas 5. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas paredz, ka kompetentajām veterinārajām iestādēm produkti obligāti jākonfiscē un jāiznīcina, ja pēc saskaņā ar Direktīvu veiktām veterinārajām pārbaudēm izrādās, ka tie satur Regulas IV pielikumā minētu vielu.

Par ceturto jautājumu

30 Ņemot vērā uz otro un trešo jautājumu sniegto atbildi, uz ceturto jautājumu atbilde nav jāsniedz.

Par tiesāšanās izdevumiem

31 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata prāvā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) **Padomes 1997. gada 18. decembra Direktīvas 97/78/EK, ar ko nosaka principus, kuri reglamentē veterināro pārbaužu organizēšanu attiecībā uz produktiem, ko ieved Kopienā no trešām valstīm, 17. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka iebildums nosūtīt atpakaļ sūtījumu, kas neatbilst importa nosacījumiem, ir jāpamato ar Kopienas nosacījumu neievērošanu;**

2) **Direktīvas 97/78 22. panta 2. punkts, lasot to kopā ar Padomes 1990. gada 26. jūnija Regulas (EEK) Nr. 2377/90, ar ko nosaka Kopienas procedūru veterināro zāļu maksimāli pieļaujamo atlieku daudzumu noteikšanai dzīvnieku izcelsmes produktos, 5. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas paredz, ka kompetentajām veterinārajām iestādēm produkti obligāti jākonfiscē un jāiznīcina, ja pēc saskaņā ar Direktīvu veiktām veterinārajām pārbaudēm izrādās, ka tie satur Regulas IV pielikumā minētu vielu.**

[Paraksti]